

عرضه مجازی به بنزین سوپر وار داتی رسید

بنزین سوپر وارداتی که با قیمت تمام شده در تهران و برخی شهرهای دیگر عرضه می‌شود، حالا شیوه تازه‌ای برای فروش را تجربه می‌کند . کافی است سری به کانال‌های تلگرامی و واتسای و ... بزیند تا با انبوهی از این کانال‌ها مواجه شوید که نسبت به عرضه‌ی بنزین وارداتی در گالن اقدام می‌کنند. شیوه‌ی کار به این صورت است که فرد در گروه نسبت به سفارش میزان بنزین مورد نیاز خوداقدام می‌کند و با پرداخت وجه بنزین و کارمزد در کنار هزینه‌ی تحویل ، درب منزل بنزین مورد نیاز خود را دریافت می‌کند.

به گزارش خبرنگاران، قیمت این سوخت در تهران در روزهای اخیر به حدود ۱۳۰ هزار تومان برای هر لیتر رسیده است؛ قیمتی که بنزین سوپر وارداتی را به یکی از گران‌ترین سوخت‌های قابل دسترس برای مصرف‌کنندگان عادی تبدیل کرده است.

اما پرسش اصلی این است که بنزینی که در فضای مجازی با عنوان «سوپر وارداتی» فروخته می‌شود، از کجا می‌آید و واسطه‌ها چگونه به آن دسترسی پیدا می‌کنند؟

■ **بنزین سوپر از کجا می‌آید؟**

اغلب عرضه‌کنندگان پاسخی به این سؤال مهم نمی‌دهند که بنزین سوپر را از کجا تأمین می‌کنند. اما جستجوها نشان می‌دهد مسیر رسمی عرضه بنزین سوپر وارداتی با ورود بخش خصوصی و عرضه این فرآورده در بورس انرژی شکل گرفته است. بر اساس سازوکار تعیین‌شده، واردکنندگان و توزیع‌کنندگان می‌توانند بنزین سوپر وارداتی را در بورس انرژی عرضه و قیمت آن را بر اساس مکانیسم بازار تعیین کنند. لازم به توضیح است در مرحله نخست عرضه در تهران، توزیع بنزین سوپر وارداتی با مجوز شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی و از طریق خودروهای سوخت‌رسان سیار انجام شد. پنج خودروی سیار در نقاط مختلف تهران مستقر شدند و با رنگ بدنه سبز و برچسب E+۹۵ برای عرضه این سوخت قابل شناسایی بودند. کنترل‌های کمی و کیفی نیز طبق اطلاعیه عرضه، بر عهده توزیع‌کننده و شرکت‌های ذی‌صلاح طرف قرارداد با سازمان ملی استاندارد قرار گرفت.

■ **واسطه‌ها بنزین را از کجا تهیه می‌کنند؟**

مسیر رسمی بنزین سوپر وارداتی ابتدا عرضه در بورس انرژی و سپس خرید توسط توزیع‌کننده لست. انتقال به شبکه‌ی عرضه و فروش به مصرف‌کننده مراحل بعدی در این مسیر هستند . واسطه‌ها اما در این میان حلقه‌ای به این حلقه اضافه کرده و لایه‌ای مرحله‌ی خرید توسط توزیع‌کننده و انتقال به شبکه‌ی عرضه قرار گرفته‌اند.

در مورد فروشندگان فعال در فضای مجازی نمی‌توان یک پاسخ واحد داد. بخشی از این بازار ممکن است به واسطه‌هایی مربوط باشد که بنزین را از شبکه رسمی عرضه خریداری و سپس با دریافت هزینه حمل و حاشیه سود، آن را به مصرف‌کننده تحویل می‌دهند.

برای مثال، در مدل عرضه سیار، خودروی سوخت‌رسان مستقیماً بنزین را در اختیار مصرف‌کننده قرار می‌دهد. در چنین شرایطی، ایجاد یک لایه واسطه برای رساندن سوخت از محل عرضه به محل مشتری، از نظر اقتصادی چندان دور از انتظار نیست.

با این حال، نمی‌توان درباره همه فروشندگان مجازی گفت که بنزین خود را مستقیماً از بورس انرژی خریداری می‌کنند. اطلاعات عمومی منتشرشده درباره بسیاری از کانال‌ها و صفحات فروش، منشأ قبیق سوخت، مجوز فعالیت یا ارتباط آنها با توزیع‌کنندگان رسمی را مشخص نمی‌کند. به همین دلیل، میان «فروش رسمی بنزین سوپر» و «آگهی فروش بنزین سوپر در فضای مجازی» باید تفاوت گذاشت.

■ **چرا مشتری حاضر است بنزین را گران‌تر و آتالین بخرد؟**

بخشی از تقاضا برای بنزین سوپر به خودروهای وارداتی، توربوشارژ و خودروهایی مربوط است که سازنده برای آنها سوخت با اکتان بالاتر را توصیه کرده است. بنزین E+۹۵ نیز با هدف تأمین سوخت با کیفیت و اکتان بالاتر برای چنین خودروهایی عرضه می‌شود.

از سوی دیگر، عرضه این سوخت در مقایسه با بنزین معمولی محدودتر و پراکنده‌تر است. بنابراین برای مالک خودرویی که به دنبال بنزین سوپر است، پیدا کردن جایگاه عرضه‌کننده می‌تواند به‌اندازه قیمت سوخت اهمیت داشته باشد.

در چنین شرایطی، فروشنده‌ای که وعده می‌دهد سوخت را به محل

مشتری برساند، عملاً بخشی از هزینه و زمان جست‌وجوی مشتری را حذف می‌کند؛ هزینه‌ای که در نهایت می‌تواند به شکل کارمزد، هزینه حمل یا افزایش قیمت هر لیتر دریافت شود.

■ **فاصله قیمت بورس تا مصرف‌کننده**

افزایش قیمت بنزین سوپر وارداتی نیز به جذابیت این بازار برای واسطه‌ها افزوده است. در معاملات اخیر بورس انرژی، ۲۴۰ هزار لیتر بنزین ویژء با قیمت پایه ۸۴ هزار و ۶۰۰ تومان برای هر لیتر عرضه شد؛ در حالی که گزارش‌های بازار تهران قیمت مصرف‌کننده را حدود ۱۳۰ هزار تومان اعلام می‌کنند. این فاصله البته الزاماً به معنای سود مستقیم واسطه نیست؛ هزینه‌های واردات، مالیات و عوارض، انتقال، ذخیره‌سازی، توزیع و سایر هزینه‌های زنجیره عرضه نیز باید در قیمت نهایی لحاظ شود. با این حال، فاصله میان قیمت کشف‌شده در بورس و قیمت مصرف‌کننده نشان می‌دهد که بنزین سوپر وارداتی دیگر یک فرآورده با قیمت یارانه‌ای نیست و با منطق بازار آزاد عرضه می‌شود.

■ **بازار مجازی؛ حلقه‌ای میان جایگاه و مشتری**

آنچه در فضای مجازی در حال شکل‌گیری است، در واقع نوعی بازار خدمات پیرامون بنزین سوپر است؛ بازاری که در آن فروشنده علاوه بر خود سوخت، دسترسی آسان و تحویل در محل را نیز می‌فروشد.

برخی فروشندگان حتی سفارش را برای محل مورد نظر مشتری می‌پذیرند و هزینه حمل را جداگانه دریافت می‌کنند. بنابراین مشتری

به جای آنکه چند جایگاه را برای پیدا کردن بنزین سوپر جست‌وجو کند، هزینه بیشتری می‌پردازد تا سوخت به محل خودرو برسد. لازم به توضیح است برخی عرضه‌کنندگان میران موجودی بنزین سوپر در شهر محل حضورشان را نیز به طور روزانه اعلام می‌کنند. در حال حاضر جز تهران در بسیاری از شهرهای بزرگ این نوع بنزین رعه می‌شود. هر چه هست بازار خرید و فروش بنزین سوپر وارداتی در این شکل بازاری مبهم است که کمتر فروشنده و خریداری حاضر به صحبت شفاف در مورد آن است. اما همین نقطه، مهم‌ترین ابهام بازار مجازی است: آیا تمام سوختی که با عنوان بنزین سوپر وارداتی فروخته می‌شود، واقعاً همان فرآورده رسمی E+۹۵ است؟

پاسخ این پرسش درباره فروشندگان مختلف یکسان نیست و صرف انتشار آگهی در شبکه‌های اجتماعی نمی‌تواند اصالت سوخت یا مجوز فروشنده را ثابت کند.

■ **از پنج خودروی سیار تا بازار تحویل در محل**

عرضه اولیه رسمی بنزین سوپر وارداتی در تهران با پنج خودروی سوخت‌رسان سیار انجام شد؛ خودروهایی که برای شناسایی، رنگ سبز و نشان E+۹۵ داشتند.

اکتون اما در کنار شبکه رسمی، فضای مجازی نیز به محلی برای پیدا کردن این سوخت تبدیل شده است. اتفاقی که نشان می‌دهد محدودیت عرضه و تقاضای شکل‌گرفته برای سوخت با اکتان بالاتر، یک بازار واسطه‌ای جدید ایجاد کرده است.

سخن پایانی

پای عرضه بنزین سوپر وارداتی به شبکه‌های اجتماعی باز شده و حالا کانال‌ها و گروه‌های متعددی در فضای مجازی نسبت به عرضه این نوع بنزین اقدام می‌کنند. در این بازار، پرسش فقط این نیست که «بنزین سوپر چند است؟»، بلکه سؤال مهم‌تر این است که «این بنزین از کجا آمده و چه کسی مسئول کیفیت و اصالت آن است؟» تا زمانی که پاسخ روشنی برای این پرسش درباره تمام فروشندگان مجازی وجود نداشته باشد، خرید از صفحات و کانال‌های ناشناس می‌تواند برای مصرف‌کننده با ریسک همراه باشد؛ به‌خصوص آنکه ظاهر و عنوان «سوپر وارداتی» به‌تنهایی تضمینی برای کیفیت یا منشأ سوخت نیست.

سایه سنگین تراستی‌ها بر سر حکمرانی ارزی

■ **معمای ارزهای بازتخته و اعداد پرابهام**

یکی از مهم‌ترین پرسش‌ها در پرونده تراستی‌ها، سرنوشت منابع ارزی است. آنچه در افکار عمومی به‌عنوان «بازنگشتن ارز» مطرح می‌شود، الزاماً به معنای خروج فیزیکی ارز از کشور نیست؛ بلکه در بسیاری از موارد، منابع حاصل از فروش کالا یا نفت، وارد چرخه رسمی بانک مرکزی نمی‌شود و در شبکه‌ای غیرشفاف از حساب‌ها، صرافی‌ها و تسویه‌های غیررسمی می‌چرخد.

بر اساس اظهارات رسمی مطرح‌شده در روزهای اخیر، رقم‌هایی در محدوده ۱۱ تا ۱۲ میلیارد دلار به‌عنوان منابع در اختیار کارگزاران مالی مطرح شده که بخشی از آن در روند طبیعی فعالیت بوده و بخشی نیز مورد سوءاستفاده قرار گرفته است. همچنین اعلام شده است که با ورود دستگاه قضایی، حدود ۶.۵ میلیارد دلار از سرمایه‌های ملی به کشور بازگشته و برای شماری از افراد مرتبط، اعلان قرمز صادر شده است. در کنار این ارقام، عددی نزدیک به ۵ میلیارد دلار نیز به‌عنوان تعهدات ارزی انجام‌نشده مطرح شده که نشان می‌دهد مسئله از یک پرونده محدود فراتر رفته و به یک گره ساختاری در نظام بازگشت ارز بدل شده است.

این ارقام، تنها یک نشانه‌اند؛ نشانه‌ای از اینکه وقتی نظارت پسینی جای نظارت پیش‌دستانه را می‌گیرد، بازیگران می‌توانند از فاصله میان «اختیار» و «پاسخگویی» بهره‌برداری کنند. در چنین فضایی، بخشی از منابع ارزی ممکن است برای خرید دارایی در خارج، تسویه بدهی‌های غیررسمی یا تأمین مالی واردات غیرشفاف به کار رود. نتیجه نهایی اما واحد است: کاهش عرضه ارز در سامانه‌های رسمی، افزایش تقاضا در بازار آزاد و فشار مضاعف بر نرخ ارز.

در این میان، یک کارشناس بانکی که نخواست نامش منتشر شود، می‌گوید: «مسئله اصلی تراستی‌ها خود واسطه‌گری نیست، بلکه نبود زنجیره کامل کنترل است. اگر از لحظه فروش تا لحظه تسویه، مسیر پول به‌صورت شفاف و قابل ردگیری نباشد، هر واسطه‌ای می‌تواند به کانون ریسک تبدیل شود.» به گفته او، اقتصاد تحریم‌زده ناگزیر از استفاده از مسیرهای غیرمستقیم است، اما این اجبار نباید به معنای راهسازی نظارت باشد.

■ **چرا این چرخه باید از افراد جدا شود؟**

مهم‌ترین درس پرونده تراستی‌ها این است که اقتصاد نباید به اشخاص گره بخورد. هر زمان که یک کارگزار یا شرکت واسط به کانال اصلی فروش و تسویه تبدیل می‌شود، انحصار شکل می‌گیرد و انحصار نیز به‌طور طبیعی،

اقتصاد

گروه اقتصاد
editor@smtnews.ir

نگاهی به «کیف پول ایران»

طرح «کیف پول ایران» که به تازگی از سوی بانک مرکزی راه‌اندازی شده، می‌تواند مسیری تازه را در جهت تسهیل و پرداخت‌های عموم مردم ایجاد کند و به گفته یک کارشناس بانکی، باتوجه به اینکه برای پرداخت‌های خرد استفاده می‌شود، پرداخت‌های خرد از حساب اصلی جدا می‌شود؛ لذا حساب‌های اصلی ایمن‌تر می‌شوند.

به گزارش ایسنا، «کیف پول ایران» به عنوان یکی از ابزارهای پرداخت الکترونیکی، با هدف تسهیل تراکنش‌های مالی در کنار خدماتی مانند موبایل بانک، اینترنت بانک و اپلیکیشن‌های پرداخت، امکان انتقال وجه، خرید حضوری و غیرحضوری و انجام برخی خدمات مالی را برای کاربران فراهم کرده است.

«کیف پول ایران» به عنوان ابزار جدید پرداخت بانک مرکزی، قرار است بخشی از پرداخت‌های خرد و روزمره مردم را از مسیر دیگری غیر از کارت بانکی انجام دهد؛ ابزاری که بدون نیاز به اینترنت و فقط با شماره‌گیری کد دستوری #۹۸* قابل دسترسی است و امکان شارژ کیف پول، مشاهده موجودی، انتقال وجه با شماره تلفن همراه، خرید کالا و خدمات و انتقال موجودی به حساب بانکی را فراهم می‌کند.

تاکنون برای حدود ۹۰ میلیون ایرانی شناسنامه کیف پول ایجاد شده و شبکه پذیرندگان مرتبط با آن نیز در حال توسعه است. نظام پرداخت ایران طی سال‌های گذشته بیش از هر چیز بر کارت‌های بانکی و خدمات مبتنی بر آنها استوار بوده است؛ از خرید حضوری و اینترنتی گرفته تا کارت به کارت که به یکی از پرکاربردترین ابزارهای انتقال وجه در کشور تبدیل شده است.

با این حال، بانک مرکزی در مسیر تنوع بخشی به ابزارهای پرداخت، به خصوص برای پرداخت‌های خرد، ابزار دیگری را نیز در اختیار مردم قرار داده که «کیف پول ایران» نام دارد.

«کیف پول ایران» را می‌توان یک ابزار پرداخت جدید دانست که بر بستر کدهای دستوری یا USSD طراحی شده است. به این معنا که برای استفاده از آن الزاماً نیازی به اینترنت، اپلیکیشن بانکی یا حتی مراجعه مستقیم به بانک وجود ندارد و کاربر می‌تواند با تلفن همراه خود و از طریق شماره‌گیری کد دستوری #۹۸* به خدمات آن دسترسی پیدا کند.

در این خصوص فرشاد حیدری – مدیرعامل اسبق بانک ملی – در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به طرح «کیف پول ایران» گفت: این طرح می‌تواند با جدا کردن پرداخت‌های خرد از حساب‌های اصلی افراد، ضمن تسهیل پرداخت‌های روزمره، امنیت حساب‌های بانکی را نیز افزایش دهد.

وی، درباره طرح «کیف پول ایران» و ظرفیت آن برای تسهیل پرداخت‌های خرد اظهار کرد: از منظر کارشناسی می‌توان گفت که کیف پول می‌تواند در حوزه پرداخت‌های خرد کاربرد قابل توجهی داشته باشد.

این کارشناس بانکی افزود: یکی از کارکردهای مهم کیف پول این است که پرداخت‌های ریز و روزمره افراد را از حساب‌های اصلی آنها جدا می‌کند. در شرایط فعلی، خریدهای متعدد و پرداخت‌هایی که از طریق پایانه‌های مختلف انجام می‌شود، باعث ایجاد گردش زیادی در حساب‌های اصلی افراد می‌شود.

حیدری ادامه داد: وقتی پرداخت‌های خرد از حساب اصلی جدا شود، دیگر لازم نیست این میزان گردش در حساب‌های اصلی اشخاص ایجاد شود و همین موضوع می‌تواند به مدیریت بهتر حساب‌های بانکی کمک کند. مدیرعامل اسبق بانک ملی با اشاره به موضوع امنیت حساب‌های بانکی گفت: حساب‌های اصلی افراد به دلیل انجام خریدهای متعدد از پایانه‌های مختلف می‌توانند بیشتر در معرض خطر قرار بگیرند. بنابراین، استفاده از کیف پول می‌تواند از یک سو پرداخت‌های خرد را از حساب‌های اصلی تفکیک کند و از سوی دیگر، به افزایش ایمنی حساب‌های اصلی کمک کند.

وی تصریح کرد: در واقع کیف پول می‌تواند دو کارکرد همزمان داشته باشد؛ نخست اینکه پرداخت‌های خرد را از حساب‌های اصلی جدا می‌کند و دوم اینکه با کاهش گردش حساب‌های اصلی، کنترل این حساب‌ها را برای افراد راحت‌تر و آسوده‌تر می‌کند.

حیدری درباره امکان استفاده از کیف پول برای پرداخت‌هایی مانند یارانه‌ها و تجمیع پرداخت‌ها نیز گفت: این موضوع می‌تواند یکی از کاربردهای قابل بررسی کیف پول باشد، اما درباره جزئیات و نحوه اجرای چنین مواردی باید از بخش‌های تخصصی بانک مرکزی اطلاعات دقیق‌تری دریافت کرد.

مدیرعامل اسبق بانک ملی در پاسخ به این پرسش که آیا طرح کیف پول بانک مرکزی الگوبرداری از تجربه کشورهای دیگر است و نمونه مشابهی در سایر کشورها اجرا شده است، اظهار کرد: برای پاسخ دقیق به این موضوع باید کشورهای مختلف و تجربه آنها در زمینه کیف پول و پرداخت‌های خرد مورد مطالعه قرار گیرد. حیدری درباره اینکه آیا طرح کیف پول ایران می‌تواند برخلاف برخی طرح‌های مشابه گذشته به نتیجه برسد و مورد استقبال عمومی قرار گیرد، گفت: موفقیت این طرح تا حد زیادی به استقبال مردم بستگی دارد.

وی افزود: اگر مردم از این طرح استقبال کنند، حتماً جواب می‌دهد. یکی از مزیت‌های آن برای مردم این است که حساب‌های اصلی آنها ایمن‌تر می‌شود و کارت‌های بانکی‌شان نیز کمتر در معرض استفاده در دستگاه‌های متعدد قرار می‌گیرد.

مدیرعامل اسبق بانک ملی تأکید کرد: اینکه حساب مردم ایمن شود و کارت‌های بانکی آنها این‌قدر در معرض دستگاه‌های مختلف قرار نگیرد، اتفاق خوبی است و می‌تواند برای مردم مزیت داشته باشد. به همین دلیل، اگر این طرح به‌دروستی اجرا شود و مردم مزایای آن را در عمل ببینند، به نظر از آن استقبال خواهند کرد.